

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди
Кафедра освітології та інноваційної педагогіки
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Навчально-науковий інститут публічного управління
та державної служби
Кафедра публічної політики
Інститут досліджень безпеки Європейського Союзу (Франція)
Гранадський університет (Іспанія)
Жешувський університет (Республіка Польща)
Університет третього віку в Громадкі (Республіка Польща)
Європейський інститут безперервної освіти (Словацька Республіка)
Педагогічний інститут Чендуського університету (КНР)
Університет імені Неджметтіна Ербакана (Туреччина)
Державний університет в Гуарапуаві (Бразилія)

Матеріали
VI Міжнародної науково-практичної конференції

**ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ВИЩОЇ І СЕРЕДНЬОЇ
ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

20–21 травня 2022 року

Харків
2022

ББК 74.58+74.20+88.40+88.840

УДК 37.013.77:[378+373.5]

П86

Редакційна колегія:

Балацинова А. Д. – канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Васильєва С. О. – д-р пед. наук, доцент, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Ворожбіт-Горбатюк В. В. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Кін О. М. – д-р пед. наук, доцент, доцент кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Лупаренко С. Є. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Попова О. В. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Рогова Т. В. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Собченко Т. М. – д-р пед. наук, доцент, доцент кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Ткачова Н. О. – д-р пед. наук, професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди;

Цапко А. М. – канд. пед. наук, доцент кафедри освітології та інноваційної педагогіки ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

Відповідальність за зміст, стилістику, орфографію та пунктуацію статей несуть автори

*Затверджено редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди
(протокол №7 від 20.07.2022 року)*

Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика : матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 20–21 травня 2022 р.) / за ред. Боярської-Хоменко А. В., Попової О. В. ; Харк. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди. Харків, 2022. 498 с.

У збірнику відображено психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої школи в умовах сучасних викликів. Він містить результати досліджень учених, викладачів, учителів, наукові пошуки докторантів, аспірантів, здобувачів вищої освіти з питань методології, історичного та компаративного дискурсу розвитку педагогічної науки; організаційних, дидактичних і методичних засад реалізації дистанційного та змішаного навчання; педагогічних засад інклюзивної освіти; інновацій в освіті; розвитку загальної і вищої освіти; освіти дорослих; цифрових трансформацій в публічному управлінні та адмініструванні.

Матеріали стануть у нагоді науковцям, докторантам, аспірантам, викладачам, здобувачам вищих закладів освіти, практичним працівникам у галузі освіти.

Хоу Цзяньвей	133
Національна народна китайська музика як засіб формування національної самосвідомості особистості	
Цуй Лун	136
Середовищний фактор розвитку професіоналізму майбутніх учителів фізичної культури у провінції Сичуань	
Чжан Гомін	139
Організація початкової мистецької освіти КНР	
Zhang Caijing	142
The Development of Non-Formal Education in China	
Чжан Ян	145
Реалізація ідей К. Орфа в практиці навчання музики в закладах середньої освіти КНР	
Чжао Цянь	149
Значення традиційної культури у дизайн-освіті в коледжах КНР	
Чжоу Ан	152
Використання цифрових технологій у музичній освіті Китаю	
Чжоу Ілей	156
Взаємозв'язки музичної культури та мистецької освіти в дослідженнях науковців КНР	

СЕКЦІЯ II

ОРГАНІЗАЦІЙНІ, ДИДАКТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ РЕАЛІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО ТА ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

Башкір О. І.	160
Онлайн-застосунки сторітелінгу як методу навчання	
Боярська-Хоменко А. В.	163
Теоретичні основи проєктування освітнього контенту в умовах змішаного навчання	
Голубнича Л. О.	166
Досвід викладання іноземної мови в умовах карантину	
Гук І. П.	170
Самоорганізація навчально-пізнавальної діяльності студентами під час дистанційного навчання	
Денисенко А. О., Ван Ціхуей	173
Онлайн-дозвілля як засіб музично-естетичного виховання майбутніх учителів мистецьких дисциплін	
Доценко С. О., Чепелєв О. О.	176
Досвід впровадження системи змішаного навчання в освітній процес	
Карпенко В. В.	180
Використання активних форм організації уроку історії в умовах дистанційного навчання (з досвіду роботи)	
Кульчицький В. Й.	183
Принципи дистанційного навчання у закладах вищої освіти	

Thus, the development of non-formal learning in China is the quick growth sphere in education that can be regarded as strong support for long life learning.

Reference

1. Dumitrescu Cristian. Committee on Culture and Education Report, 10 December 1999. Romania, Socialist Group. URL: <http://www.assembly.coe.int/nw/xml/XRef/X2H-Xref-ViewHTML.asp?FileID=8807&lang=en>.
2. Lan Jian. Educational Equity and Efficiency in the Context of Lifelong Learning: An International Perspective [M]. Shanghai: Published by Jiaotong University Press, 2012.
3. Su Junyang, Wang Shan, Kan Wei. Conflict between informal education system and formal education system: Reflections on the current practice of education reform in my country [J]. Journal of Beijing Normal University (Social Science Edition), 2015 (07).
4. Xu Lin. Problems and Challenges Facing Non-formal Education [J]. China Youth Studies, 2005 (09).
5. Yang Qin, Li Shanze. Trends and Trends: An Overview of Non-formal Education Research in my country in the Past Ten Years [J]. Education Guide (First Half Month), 2012 (06).
6. Zhai Benrui. Formal Education and Informal Education. //Educational Sociological Reflection on Children's Bible Reading Movement [J]. The Third Series of «Guoxue Lun Heng» Gansu Zhongzhong Collection of Academic Papers of Chinese Traditional Culture Research Association, 2004 (01).
7. Zhang Mingli. On the development and role of informal and informal education [J]. Journal of the College of Adult Education, Hubei University, 1999 (06).

РЕАЛІЗАЦІЯ ІДЕЙ К. ОРФА У ПРАКТИЦІ НАВЧАННЯ МУЗИКИ В ЗАКЛАДАХ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ КНР

Чжан Ян

здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
м. Харків, Україна

У статті представлено основні ідеї музикально-педагогічної концепції К. Орфа: про значення імпровізації для розвитку творчості та виконавських якостей учнів, про єдність мови, ритму та рухів як базових основ навчання музики. Висвітлено шляхи реалізації ідей К. Орфа в організації процесу навчання музики в закладах середньої освіти КНР.

Ключові слова: *музика, музична освіта, музично-педагогічна концепція К. Орфа.*

The article presents the main ideas of the musical and pedagogical concept of K. Orff. Namely: the importance of improvisation for the development of students' creativity, the unity of language, rhythm and movement as the basic foundations of music education.

Ways of realization of Orff's ideas in the organization of process of training of music in establishments of secondary education of the People's Republic of China are covered.

Key words: *music, music education, music-pedagogical concept of K. Orff.*

З початку 1980-х рр. освітня політика КНР спрямована на підсилення естетичної складової освіти молодого покоління, що зумовило надання особливої ролі навчання музики учнів у закладах середньої освіти. Реформа музичної освіти визначалася рядом заходів, зокрема: розширення змісту шкільної освіти дисциплінами музичного спрямування, підготовка педагогічних працівників для викладання музики, розробка навчально-методичного комплексу, популяризація досвіду західноєвропейської музичної педагогіки. До освітянської практики КНР послідовно та систематично стали запроваджуватися здобутки зарубіжних концепцій навчання музики К. Орфа, З. Кадая, Е. Далькроза та ін. [2; 3].

Означені концепції мали свою національну специфіку, проте їх ідеї можна було інтерпретувати та творчо використовувати в системі освіти будь-якої країни. Наприклад, К. Орф приділяв значну увагу імпровізації в музичній грі й застосовував її в навчанні. Він уважав, що основним завданням у процесі навчання музики є не чітке виконання певного твору, а можливість відчувати його художнє наповнення та інтерпретувати під час виконання в контексті особистісного стилю та бачення [1].

Згідно концепції К. Орфа базовими положеннями в процесі навчання музики є поєднання музики, мови та рухів як природних проявів людської натури та життєдіяльності. Отже, означена концепція вивела викладання музики на якісно новий рівень, сприяла розвитку творчості та виконавчих навичок особистості. Концепція К. Орфа розглядає основою музики ритм, який й стає базою для навчання музики та розвитку виконавської майстерності [1].

Система музичної освіти КНР, використовуючи досвід К. Орфа з його провідною ідеєю «спочатку ритм», стала відводити значне місце навчанню ритміці, розширила зміст навчання дисциплінами означеного спрямування. На думку китайських педагогів, учених означений підхід, адаптований під національну мовну та пісенну культуру, дає можливість вирішувати комплекс актуальних завдань – сприяти формуванню всебічно розвинутої особистості, розвитку музичної культури та виконавської майстерності учнів, популяризації засобів народної музичної творчості [1; 2; 3].

Особливий інтерес викликало ставлення К. Орфа до засобів реалізації власної концепції – домінуюче місце він відводив дитячим та народним пісням. Він уважав, що дитячі та народні пісні виступають в ролі «материнського молока» для дитини, яка робить перші кроки в опануванні музичного мистецтва. Актуальність означеного тезису підсилюється тим фактом, що в практиці навчання музики у КНР як складової загальної освіти, що підпорядковувалася політичним та ідеологічним факторам розвитку країни, превалювала політична та революційна тематика. Навчальний матеріал, запропонований школярам для вивчення та виконання являв собою комплекс революційних пісень, орієнтованих на дорослу аудиторію. Для забезпечення ефективного процесу навчання музики визначився дефіцит національних музичних творів, пісень, адаптованих під вікові запити учнів.

Вивчення науково-педагогічної літератури [1; 2; 3] дало можливість визначити основні шляхи використання ідей О. Корфа в практиці навчання музики в закладах середньої освіти КНР, а саме:

1. Розробка та видання навчальної літератури, підручників.

Як відомо, основою для організації ефективного та результативного освітнього процесу є досконала навчально-методична база. Слід відмітити, що система музичної освіти КНР визнала дефіцит якісних навчальних матеріалів ще в 80-ті рр. XX ст. й за період реформування вже мала декілька десятків розроблених підручників для навчання музики. Проте підручники для початкової та середньої школи, за переконанням фахівців, мали низку недоліків: не враховували індивідуальний характер навчання, не мали матеріалів національного характеру.

З огляду на це, підручники, рекомендовані К. Орфом, виступили зразком для вдосконалення існуючої навчальної літератури. Під час підготовки підручників стали звертати особливу увагу на зміст навчального матеріалу, який мав містити зразки національної літературної творчості (вірші, поеми), музичної творчості (народні пісні), відображати культурні традиції, обряди тощо. Наприклад, К. Орф широко використовував здобутки національної народної спадщини: дитячі вірші, прислів'я, приказки, пісні та танці.

Отже, навчання музики, яке відбувається у тісній інтеграції мови, руху та ритму, має бути наповнено національним змістом, який має стати близьким та зрозумілим для учнів. Китай з його численними етнічними групами, великими регіонами, значною кількістю діалектів, надзвичайно багатою народною музикою й різноманітністю народних музичних інструментів, має всі підстави для створення змістовного, цікавого, національно спрямованого навчального комплексу з музичних дисциплін. Пріоритетним стає завдання розробки підручників з урахуванням національних традицій та культурних надбань кожного регіону та особливостей кожного діалекту [1; 3].

Слід відзначити, що в умовах світових процесів глобалізації та диверсифікації, педагогічна спільнота КНР убачає комплектування шкільних підручників з музики також матеріалами світової культури, кращими зразками світового музичного мистецтва. Так, Інь Айцін вважає, що зміст шкільних підручників із музичної освіти має містити три компоненти: зразки світової музики, китайської музики та музики того регіону, де живе учень [1]. Особлива увага приділяється навчанню музики Китаю, яка включає народну музику, класичну музику, сучасну музику. Місцева, етнічна музика має складати 20 % від загального обсягу навчального матеріалу.

2. Хоровий спів.

Система К. Орфа передбачає використання великої кількості пісень для хорового виконання. Митець зауважував, що хор є основною формою співу для розвитку музичних здібностей учнів та вдосконалення музичних навичок. Показником рівня музичної освіти в країні він уважав стан розвитку в ній хорового мистецтва, особливо аматорського хорового мистецтва, яке підтримує рівень музичної культури та охоплює широкий загал виконавців [1; 3].

3. Інструментальна музика.

Як відомо, інструментальна музика не могла отримати такого ж популярного статусу, як вокальна музика, оскільки передбачала певний рівень майстерності й довготривалу підготовку виконавців. Розроблені К. Орфом інструменти відкрили в цьому напрямі нові можливості для широкої аудиторії. К. Орф запропонував для використання комплекс інструментів, грати на яких міг би й початківець без спеціальної музичної освіти: гlockenspiel, ксилофон, литаври, барабани, колотушки. Основне завдання виконавця – відтворювати належну ритміку музичного твору. Так звані Орф-інструменти давали можливості для розвитку творчості, імпровізації, прояву індивідуальності. Так, на думку Л. Пея, використання «звукової панелі», яка дозволяла отримувати звуки високої, середньої та низької частоти, створювало унікальні можливості для розвитку творчості учня, який самостійно працював над отриманням гармонійної комбінації звуків [2].

Водночас використання Орф-інструментів у процесі навчання давало можливість значно збагатити зміст навчального процесу різними формами та методами: організовувати виконання певних завдань у групах із різною кількістю учасників, варіювати складність завдання для різних груп тощо.

На думку вчених, педагогів-практиків, досвід К. Орфа з використанням шумових інструментів є цікавим для китайської музичної освіти й може бути інтегрованим в широку практичну діяльність учителів музики. Арсенал національних народних інструментів Китаю має зразки, які відповідають вимогам та характеристикам Орф-інструментів (бамбукова флейта, піпа, шен, янцінь, банху тощо) й можуть бути використаними в процесі організації навчання музики в закладах середньої освіти. Такий підхід дає можливість значно збагатити зміст навчального процесу, сприяє підвищенню пізнавальних інтересів дітей, актуалізує їхню мотивацію до навчання музики, популярності народних музичних інструментів, зацікавленості народною музикою [1; 2; 3].

Отже, у процесі реформування системи освіти КНР значне місце відводиться розвитку музичної освіти, оскільки музика розглядається ефективним засобом виховання моральних, естетичних, духовних якостей особистості. Із проголошенням політики відкритості акцентується увага на раціональному використанні конструктивних ідей теорії та практики західноєвропейської педагогіки. Якісно новий рівень музичної освіти КНР забезпечило вивчення та творче використання музично-педагогічної концепції К. Орфа, основу якої склали ідеї про роль імпровізації в навчанні музики, про єдність мови, ритму та руху як бази музичного навчання, наповнення процесу навчання національним змістом (національні літературні та пісенні твори, національні народні інструменти).

Список використаних джерел

1. Інъ Айцін. Теорія та практика музичної освіти К. Орфа. Шанхай : Шанхайське видавництво музичної освіти, 2002. 224 с.

應愛卿。奧爾夫音樂教育的思想與實踐。上海：上海教育出版社，2004. 224.

2. Лю Пей. Практика та теорія музичної освіти. Шанхай: Шанхайське видавництво музичної освіти, 2004. 114 с.

劉佩。音樂教育實踐與理論[M]。上海音樂出版社，2004。114。

3. Музична освіта. За ред. Цао Лі та ін. Пекін : Столичний педагогічний університет, 2000. 75 с.

音樂教育。對於訂單。曹麗等。城市師範大學，2000。75。

ЗНАЧЕННЯ ТРАДИЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ У ДИЗАЙН-ОСВІТІ В КОЛЕДЖАХ КНР

Чжао Цянь

здобувачка третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
м.Харків, Україна

У статті розкрито актуальність проблеми розвитку дизайнерського мистецтва у КНР. З'ясовано, що сьогоднішня дизайнерська освіта в КНР має просувати та розвивати традиційну китайську культуру з урахуванням вивчення передового зарубіжного досвіду та передової системи освіти, а також інтегрувати традиційну китайську майстерність із передовим досвідом.

Ключові слова: освіта, дизайн-освіта, традиційна культура, етнодизайн, КНР.

The development of design art in China is becoming increasingly important. Today's design education in China should promote and develop traditional Chinese culture through the study of foreign best practices and advanced education systems, as well as integrate traditional Chinese craftsmanship with best practices.

Key words: education, design education, traditional culture, ethnic design, China.

Після промислової революції суспільство вступило в нову еру цивілізації, і виробництво продукції поступово перейшло від ремісничого до механізованого. Промислова революція змусила суспільство швидко розвиватися, а суспільні продуктивні сили поступово визначили певну перевагу означеного розвитку в європейських країнах. Зазначимо, що досить значна частина китайців донині помилково вважають, що існує величезний розрив між їхньою власною національною культурою та західною культурою. Це призводить до хибного уявлення про те, що для розвитку галузі мистецтва західна культура має використовуватися як зразок.

Установлено, що модернізм сформував міжнародний стиль, який охопив увесь світ. Хоча цей стиль дизайну робить життя людей зручнішим, він також викликає величезну проблему, бо він має тенденцію до спрощення. Широкий вибір матеріалів змушує дизайн західних країн формувати стиль екстравагантності та марнотратства. У 1970-х роках виснаження нафтових ресурсів та зростання цін змусили людей усвідомити недоліки та неадекватність нинішніх методів споживання, диверсифікованого розвитку, але також усвідомити, що люди не можуть по-справжньому перетворити природу та співіснувати з нею. У такому